

Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta
Agencija za odgoj i obrazovanje
Hrvatsko društvo klasičnih filologa
Institut Latina & Graeca

ZAPORKA NATJECATELJA:

--	--	--	--	--	--

DRŽAVNO NATJECANJE IZ LATINSKOG I GRČKOG JEZIKA
u kategoriji
GRČKI JEZIK
za
OSNOVNE ŠKOLE

Ostvareni i maksimalni broj bodova:

I. Prijevod i razumijevanje teksta:

	20
--	----

II. Gramatika:

	15
--	----

III. Civilizacija:

	15
--	----

Ukupni broj bodova:

	50
--	-----------

Članovi državnog povjerenstva:

1. _____
2. _____
3. _____

I. gimnazija Split
Splitsko-dalmatinska županija
5. svibnja 2022.

I. PRIJEVOD I RAZUMIJEVANJE TEKSTA

Sljedeći grčki tekst sastoji se od dva ulomka. Prvi ulomak prevedi uz pomoć rječnika i komentara, a drugi ulomak pažljivo pročitaj i odgovori na pitanja ispod njega.

Perzefonu je oteo bog Had. Naposljetku ju je morao vratiti, no uspio je nekako pobrinuti se da mu ipak pravi društvo, barem dio vremena.

I. 1. PRIJEVOD:

Πλούτων Περσεφόνης ἦραν¹, τῆς Δήμητρος θυγατρὸς. Πλούτων καὶ Ζεὺς συνεργοῦντες² τὴν κόραν³ κρύφα⁴ ἀρπάζουσιν. Δημήτηρ δὲ μετὰ⁵ λαμπάδων νυκτός τε καὶ ἡμέρας⁶ κατὰ⁷ πᾶσαν τὴν γῆν ζητοῦσα⁸ περιήρχετο⁹. μανθάνει δὲ παρὰ¹⁰ τῶν ἀνθρώπων ὅτι¹¹ Πλούτων τὴν κόραν ἔχει, ὀργιζομένη¹² θεοῖς καταλείπει τὸν οὐρανόν, εἰκαζομένη¹³ δὲ γυναικὶ ἔρχεται εἰς Ἑλευσῖνα.

KOMENTAR:

¹ ἐράω + gen. – voljeti

² od συνεργέω

³ κόρα, ας, ή – djevojka

⁴ κρύφα – potajice

⁵ μετὰ + gen. – s, sa

⁶ νυκτός τε καὶ ἡμέρας = i noću i danju

⁷ κατὰ + ak. – po

⁸ od ζητέω

⁹ od περιέρχομαι

¹⁰ παρὰ + gen. – od

¹¹ ὅτι – da

¹² ὀργίζομαι (+ dat.)

¹³ εἰκάζομαι – sličiti, nalikovati

Prijevod napiši na predviđene crte, čitko i pisanim slovima!

	maks. 15
--	----------

I. 2. RAZUMIJEVANJE TEKSTA

Ζεὺς δὲ Πλούτωνι τὴν Κόρην ἀναπέμπειν κελεύει. Πλούτων, ἵνα μὴ¹ πολὺν χρόνον² παρὰ³ τῇ μητρὶ καταμείνῃ⁴, ῥοιᾶς δίδωσιν ἐσθίειν κόκκον. Περσεφόνη δὲ οὐ προορῶσα τὸ συμβαῖνον καταναλίσκει αὐτόν. Περσεφόνη δὲ καθ' ἕκαστον ἐνιαυτὸν¹¹ τὸ μὲν τρίτον¹² μετὰ Πλούτωνος ἀναγκάζεται μένειν, τὸ δὲ λοιπὸν παρὰ τοῖς θεοῖς.

KOMENTAR:¹ ἵνα μὴ ... καταμείνῃ = da ne ostane² πολὺν χρόνον – dugo vremena³ παρὰ + dat. – kod⁴ αὐτῇ – njoj / joj⁵ ἐσθίω – jesti⁶ κόκκος, ου, ό – zrno⁷ προοράω – slutiti⁸ τὸ συμβαῖνον = ono što slijedi⁹ καταναλίσκω – progutati¹⁰ αὐτόν = njega / ga¹¹ καθ' ἕκαστον ἐνιαυτὸν = svake godine¹² τρίτον, ου, τό – trećina

Odgovore na pitanja napiši na predviđene crte, čitko i pisanim slovima!

1. Tko je Κόρη koju je prema Zeusovoj zapovijedi Pluton morao poslati gore?

	maks. 1
--	---------

2. Tko je μήτηρ u izrazu τῇ μητρὶ iz teksta?

	maks. 1
--	---------

3. Što je Pluton dao jesti djevojci?

	maks. 1
--	---------

4. Koliki je dio godine Perzefona morala ostati kod Plutona?

	maks. 1
--	---------

5. Koliko je točno mjeseci u godini Perzefona mogla ostati kod (ostalih) bogova?

	maks. 1
	maks. 5
	maks. 20

II. GRAMATIKA

1. Odredi službu riječi **Πλούτων** u rečenici *Πλούτων Περσεφόνης ἥρα, τῆς Δήμητρος θυγατρός.*

- a) priložna oznaka mjesta
- b) subjekt
- c) predikat

	maks. 1
--	---------

2. Odredi službu riječi **Δήμητρος** u rečenici *Πλούτων Περσεφόνης ἥρα, τῆς Δήμητρος θυγατρός.*

- a) subjekt
- b) neizravni objekt
- c) imenski atribut

	maks. 1
--	---------

3. Odredi službu riječi **κόραν** u rečenici *Πλούτων καὶ Ζεὺς συνεργοῦντες τὴν κόραν κρύφα ἀρπάζουσιν.*

- a) subjekt
- b) izravni objekt
- c) priložna oznaka

	maks. 1
--	---------

4. Odredi službu riječi **κρύφα** u rečenici *Πλούτων καὶ Ζεὺς συνεργοῦντες τὴν κόραν κρύφα ἀρπάζουσιν.*

- a) subjekt
- b) neizravni objekt
- c) priložna oznaka

	maks. 1
--	---------

5. Kako glagol **ἀρπάζουσιν** glasi u 3. l. mn. imperfekta aktivnog?

- a) ἥρπαζον
- b) ἥρπαζοντο
- c) ἀρπάζει

	maks. 1
--	---------

6. Sljedeće imenice iz teksta trebaju biti prebačene u isti padež u suprotnom broju. Zaokruži ispravnu tvrdnju:

- a) λαμπάδων – λαμπάδα TOČNO / NETOČNO
 b) θεοῖς – θεῶ TOČNO / NETOČNO
 c) γυναικί – γυναικός TOČNO / NETOČNO
 d) χρόνον – χρόνους TOČNO / NETOČNO
 e) μητρί – μητράσι(v) TOČNO / NETOČNO

	maks. 5
--	---------

7. Glagolski oblik ἦσαν iz teksta je:

- a) 3. l. jd. impf. akt.
 b) 3. l. jd. ind. prez. akt.
 c) 3. l. mn. ind. prez. mp.

	maks. 1
--	---------

8. Glagolski oblik περιέρχεται iz teksta u suprotnome broju glasi:

- a) περιέρχεται
 b) περιέρχοντο
 c) περιέρχοντο

	maks. 1
--	---------

9. Glagolski oblik μένειν iz teksta je:

- a) N. mn. ptcp. prez. akt.
 b) 3. l. jd. impf. akt.
 c) inf. prez. akt.

	maks. 1
--	---------

10. Glagolski oblik δίδωσιν u suprotnome broju glasi:

- a) διδύσσιν
 b) δίδως
 c) δίδονται

	maks. 1
--	---------

11. Grecizam koji označava prostorije iskopane i izgrađene u zemlji ili izdubljene u stijeni je:

- a) hipogej
 b) geometrija
 c) pangea

	maks. 1
--	---------

	maks. 15
--	----------

III. CIVILIZACIJA

1. Ulaz u podzemlje čuvao je pas koji je imao...

- a) 3 glave
- b) 2 repa
- c) 8 nogu

	maks. 1
--	---------

2. Među dijelove podzemlja ne ubraja se...

- a) Elizij
- b) Tartar
- c) Peloponez

	maks. 1
--	---------

3. Lađar koji je prevozio duše u svijet mrtvih zove se...

- a) Eneja
- b) Haron
- c) Orfej

	maks. 1
--	---------

4. Koja rijeka ne pripada rijekama podzemlja?

- a) Stiks
- b) Aheront
- c) Meandar

	maks. 1
--	---------

5. Tko je ušao u podzemlje i nije se vratio natrag?

- a) Piritoj
- b) Odisej
- c) Heraklo

	maks. 1
--	---------

6. Tko ne izdržava vječnu kaznu u podzemlju?

- a) Tezej
- b) Tantal
- c) Sizif

	maks. 1
--	---------

7. Zaokruži TOČNO ili NETOČNO uz tvrdnju.

- a) Demetra je božica rata. TOČNO / NETOČNO
- b) Demetra je jedina pojela dio Pelopa kojeg je skuhaio i bogovima poslužio njegov otac Tantal. TOČNO / NETOČNO
- c) Perzefona je Aresova kći. TOČNO / NETOČNO
- d) Perzefona je dopustila Orfeju da povede sa sobom mrtvu Euridiku u svijet živih. TOČNO / NETOČNO
- e) Kada je Perzefona u podzemlju na zemlji je zima. TOČNO / NETOČNO

	maks. 5
--	---------

8. Najpoznatije Demetrino svetište nalazi se u...

- a) Eleuzini
- b) Olimpiji
- c) Delfima

	maks. 1
--	---------

9. Had je često prikazan kako u ruci drži...

- a) trozub
- b) dvozub
- c) munje

	maks. 1
--	---------

10. Hadu je posvećeno stablo...

- a) hrasta
- b) masline
- c) čempresa

	maks. 1
--	---------

11. Hadovu ljubavnicu Mintu iz ljubomore je Perzefona ili Demetra pretvorila u...

- a) metvicu
- b) šipak
- c) maslinu

	maks. 1
--	---------

	maks. 15
--	----------

RJEŠENJA**I. PRIJEVOD I RAZUMIJEVANJE TEKSTA**

Πλούτων Περσεφόνης ἥρα,	Pluton / Had je volio Pezefonu,	1
τῆς Δήμητρος θυγατρὸς.	Demetrinu kćer / kćer Demetre.	1
Πλούτων καὶ Ζεὺς συνεργοῦντες	Pluton / Had i Zeus radeći zajedno	1
τὴν κόραν κρύφα ἀρπάζουσιν.	potajice otimaju djevojku.	1
Δημήτηρ δὲ μετὰ λαμπάδων νυκτός τε καὶ ἡμέρας	Demetra s bakljama noću i danju	1
κατὰ πᾶσαν τὴν γῆν	po cijeloj zemlji	1
ζητοῦσα	tražeći	1
περιήρχετο·	išla je okolo.	1
μανθάνει παρὰ τῶν ἀνθρώπων	Doznaje od ljudi	1
ὅτι Πλούτων τὴν κόραν ἔχει,	da Pluton / Had ima / drži djevojku,	1
καὶ ὀργιζομένη	i ljuteći se	1
θεοῖς	na bogove	1
καταλείπει τὸν οὐρανόν,	napušta nebo,	1
εἰκαζομένη δὲ γυναικὶ	i nalikujući ženi	1
ἔρχεται εἰς Ἐλευσῖνα.	dolazi u Eleuzinu.	1

1. Perzefona.	1
2. Demetra.	1
3. Zrno šipka.	1
4. Jednu trećinu.	1
5. Osam mjeseci.	1

Prijevod i razumijevanje teksta: 20

II. GRAMATIKA

1. b); 2. c); 3. b); 4. c); 5. a)	5
6. a) NETOČNO; b) TOČNO; c) NETOČNO; d) TOČNO; e) TOČNO	5
7. a); 8. b); 9. c); 10. a); 11. a)	5

Gramatika: 15

III. CIVILIZACIJA

1. a); 2. c); 3. b); 4. c); 5. a); 6. a):	6
7. a) NETOČNO; b) TOČNO; c) NETOČNO; d) TOČNO; e) TOČNO	5
8. a); 9. b); 10. c); 11. a)	4

Civilizacija: 15

Ukupno: 50